

Gestor: *Ministerstvo zemědělství*
Zpracoval: *Ing. Alena Kubů, Ing. Filip Lameš, Ing. Pavla Brožová, Ing. Tomáš Vacenovský, Ing. Marie Perglerová*
E-mail, tel.: alena.kubu@mze.cz; filip.lames@mze.cz; pavla.brozova@mze.cz; tomas.vacenovsky@mze.cz; marie.perglerova@mze.cz.
Schválil *Ing. Pavel Sekáč*
Datum: *19. června 2018*
Verze: *1.0*

Rámcová pozice k nařízením EU k SZP
(draft pro jednání s nevládními organizacemi dne 27. června 2018)

Projednávaná věc:

- Návrh nařízení EP a Rady, které stanovuje pravidla podpory pro strategické plány členských států v rámci Společné zemědělské politiky (plány podpory SZP) z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF) a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a zrušuje nařízení (EU) č. 1305/2013 a 1307/2013 (*dále jen „nařízení ke Strategickým plánům SZP“*)
- Návrh nařízení EP a Rady o financování, řízení a monitorování společné zemědělské politiky, zrušující nařízení (EU) č. 1306/2013 *dále jen „nařízení k financování SZP“*
- Návrh nařízení EP a Rady kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013 stanovující společnou organizaci trhů se zemědělskými produkty, nařízení (EU) č. 1151/2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin, nařízení (EU) č. 51/2014 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení aromatizovaných vinných výrobků (*dále jen „nařízení k SOT“*)

Přípravný orgán Rady: Pracovní skupina pro horizontální zemědělské otázky F3, Zvláštní zemědělský výbor

Identifikační čísla dokumentů: COM(2018) 392 final; COM(2018) 392 final – Annexes 1 to 12; COM(2018) 393 final; COM(2018) 393 final – Annex 1; COM(2018) 394 final

Stupeň priority pro ČR: Národní priorita

1) Popis problematiky, včetně stádia projednávání:

V návaznosti na Sdělení Komise „K budoucnosti potravinářství a zemědělství“ (publikováno 29. listopadu 2017 pod číslem COM(2017) 713 final) představila Komise 1. června 2018 soubor legislativních návrhů k budoucí SZP (2021 – 2027) zahrnující návrhy pravidel podpory pro přípravu, projednávání a implementaci strategických plánů společné zemědělské politiky, jejich řízení, kontrolu a financování a nařízení k SOT.

Prvotní prezentace těchto návrhů proběhla ze strany EK dne 4. a 5. června 2018 v rámci SCA a neformální Rady ministrů v Sofii, kde se v návaznosti na oficiální představení návrhů uskutečnila rovněž první politická diskuse, jež bude v rámci Rady ministrů aktivně pokračovat pod patronací rakouského předsednictví, dále pak v roce 2019 pod vedením rumunského předsednictví, příp. finského. Paralelně s projednáváním na ministerské úrovni se rovněž rozbíhá odborná expertní diskuse prostřednictvím pracovních skupin Rady EU. Otázkou budoucího směřování SZP se aktivně zabývá rovněž Evropský parlament ve vazbě na spolurozhodovací pravomoc.

Zveřejnění oficiálních legislativních návrhů předcházela řada formálních, neformálních i technických jednání ke Sdělení EK a rovněž snaha bulharského předsednictví dosáhnout v březnu 2018 k tomuto Sdělení přijetí závěrů Rady. Toto úsilí bulharského předsednictví nicméně nebylo naplněno a Rada na svém jednání dne 19. března 2018 přijala pouze závěry

předsednictví podpořené kvalifikovanou většinou členských států. Hlavním problémovým bodem, kvůli kterému závěry nepodpořilo SK, LT, LV, EE a PL je malá ambicióznost textu, a rovněž nedostatečný akcent na vyrovnání podmínek mezi členskými státy.

Souběžně s projednáváním legislativních návrhů k SZP 2021-2027 probíhá diskuze k návrhu víceletého finančního rámce a [nařízení o společných ustanoveních].

Obecná charakteristika legislativních návrhů

Hlavním úkolem předkládaných nařízení je zjednodušení a modernizace politiky. Podpory v rámci SZP by měly být cílenější a založené na výkonnosti a výsledcích, s vyššími ambicemi zejména v oblasti životního prostředí a klimatu. Cílem je rovněž spravedlivější rozdělení přímých plateb.

Z předloženého souboru legislativních návrhů k SZP 2021-2027 vyplývá, že podmínky pro EZFRV, na rozdíl od současného programového období nejsou upraveny nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) [nařízení o společných ustanoveních], s výjimkou ustanovení kapitoly III hlavy II, kapitoly II hlavy III a článků 41 a 43 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) [nařízení o společných ustanoveních], která se použijí i na podporu financovanou z EZFRV.

Nařízení ke Strategickým plánům SZP

Nařízení shrnuje obecné cíle SZP: podporovat inteligentní a odolné zemědělské odvětví; zintenzívnit ochranu životního prostředí a opatření v oblasti klimatu a přispět k plnění cílů EU týkajících se životního prostředí a klimatu; posílit sociálně-ekonomickou strukturu venkovských oblastí a podporovat průřezově znalostí, inovací a digitalizace v zemědělství a venkovských oblastech a propojuje je s cíli trvale udržitelného rozvoje (SDGs). Dosažení obecných cílů bude uskutečňováno prostřednictvím následujících 9 specifických cílů SZP:

- 1) Podpora udržitelného příjmu a odolnosti zemědělských podniků
- 2) Zvýšení konkurenceschopnosti a posílení orientace na trh
- 3) Zlepšení pozice zemědělců v hodnotovém řetězci
- 4) Příspěvek k přizpůsobení se změnám klimatu a jejich zmírnění
- 5) Podpora trvale udržitelného rozvoje a efektivního využívání (přírodních) zdrojů
- 6) Ochrana přírody a krajiny
- 7) Oslovení nových zemědělců a usnadnění rozvoje jejich podnikání a generační obměny
- 8) Podpora zaměstnanosti, růstu, sociálního začleňování a místního rozvoje ve venkovských oblastech (včetně biohospodářství)
- 9) Řešení očekávání společnosti v oblasti potravin a zdraví

Podpora SZP by měla být v členských státech implementována pomocí tzv. „Strategického plánu SZP“ (dále jen „Plán“). Součástí Plánu bude posouzení potřeb, intervenční strategie včetně popisu zvolených intervencí (přímé platby, intervence rozvoje venkova, sektorové programy) finanční plán, popis řídicí struktury a popis prvků, které budou zajišťovat zjednodušení a snížení administrativní zátěže pro konečné příjemce podpor ze SZP. Přílohy k Plánu pak mají obsahovat ex ante hodnocení včetně SEA, SWOT analýzy, přehled konzultací s partnery, evaluační plán, národní doplňkové financování.

Hlava I upravuje oblast působnosti tohoto nařízení a stanoví obecné rámcové podmínky, které jsou nezbytné k zajištění společného uplatňování některých prvků nařízení a k zajištění souladu s pravidly WTO v oblasti vnitrostátní podpory.

Hlava II uvádí cíle SZP a specifické cíle, které je třeba naplňovat pomocí intervencí navržených členskými státy.

Hlava III zavádí řadu základních požadavků a uvádí typy intervencí, které mohou členské státy použít k provádění plánů. Základní požadavky se týkají dodržování obecných zásad a základních práv, jako je předcházení narušení hospodářské soutěže, respektování vnitřního trhu a nediskriminace. Základní požadavky se rovněž týkají dodržování pravidel podpory v rámci WTO, povinností vyplývajících z "podmíněnosti" (povinnosti, které musí každý zemědělec dodržovat, pokud jde o správnou zemědělskou praxi, ale také povinnosti vyplývající z právních předpisů EU a nezbytnosti funkčního poradenského systému). Typy intervencí představují širší kategorie opatření, které členské státy mohou použít ve svých strategických plánech.

Hlava IV stanoví podmínky pro financování. Upravuje výši rozpočtu pro jednotlivé členské státy a jednotlivé fondy. Uvádí některé minimální nebo maximální přidělené finanční prostředky pro konkrétní účely a stanoví pravidla pro převody mezi fondy v daném členském státě.

Hlava V uvádí pravidla týkající se strategických plánů společné zemědělské politiky. Stanovuje prvky, které musí členské státy vzít v úvahu při přípravě strategického plánu a jaký má být její minimální obsah, včetně cílů a finančního plánování. Rovněž jsou zde uvedeny podmínky pro schvalování a změnu plánů.

Hlava VI obsahuje nezbytné prvky týkající se koordinace a správy. Definuje oblasti odpovědnosti členských států za specifické úkoly související se strategickými plány. Zřizuje monitorovací výbor s cílem zapojit všechny zúčastněné subjekty. Vytváří také sítě, které mají usnadnit úspěšné provádění strategických plánů, jak na vnitrostátní úrovni, tak na úrovni EU. Dále tato část nařízení zavádí Evropské inovační partnerství s cílem podpořit výměnu znalostí a inovací.

Hlava VII zavádí společný rámec pro monitorování a hodnocení, který stanoví pravidla týkající se toho, jak a kdy musí členské státy hlásit pokrok v jejich strategických plánech pro společnou zemědělskou politiku a pravidla, jak tento pokrok bude sledován a vyhodnocen. Tento název obsahuje zejména pravidla týkající se výkonnostního bonusu pro dobrý vliv na životní prostředí a klima.

Hlavy VIII a IX se týkají pravidel státní podpory a závěrečných ustanovení, která vysvětlují, která nařízení se zrušují a kdy se nařízení stává účinným.

Přílohy I – XII zahrnují definice ukazatelů dopadu, výsledku a výstupu, vnitrostátní podporu v rámci WTO, pravidla podmíněnosti, přiděly členských států na přímé platby, přiděly členským státům na typy intervencí v oblasti vína a včelařství, rozpis podpory Unie na typy intervencí pro rozvoj venkova, minimální částky vyhrazené pro cíl „Získávat mladé zemědělce a usnadňovat rozvoje podnikání“.

Hlavní prvky nařízení:

- Definice formulované ve strategických plánech

Za účelem zefektivnění by měly být podpory příjmů poskytovány pouze tzv. skutečným zemědělcům. Definici „skutečného zemědělce“ stanoví členský stát ve svém Plánu tak, aby podpory nebyly poskytovány osobám, jejichž zemědělská činnost tvoří jen nevýznamnou část jejich celkové hospodářské činnosti nebo jejichž hlavním předmětem podnikání není zemědělství. Zároveň by však neměla být podpora vyloučena pro vícestranně zaměřené zemědělce.

- Nový model implementace - strategický plán pro SZP - specifické cíle

Nově jsou intervence k podpoře SZP plánovány v rámci jednoho strategického Plánu zahrnujícího jak přímé platby a sektorové programy (I. pilíř SZP), tak a podporu rozvoje venkova

(II. pilíř SZP). Všechny intervence musí prokazatelně naplňovat výše uvedené specifické cíle SZP. Podpory EZFRV nejsou nadále řešeny obecným nařízením (nicméně v souladu musí být podmínky pro finanční nástroje, LEADER/CLLD, řádné ekonomické řízení a základní pravidla pro publicitu). Do přípravy Plánu jsou zahrnuty relevantní partneři subjekty z veřejného sektoru, sociální partneři i nevládní organizace. Nejzazší lhůta ke schválení Plánu po předložení Komisi je 8 měsíců. Při schvalování změn (možnost jednou do roka) je lhůta tříměsíční.

- **Společné požadavky**

Provázanost intervencí na požadavky WTO

Legislativa nově zahrnuje povinnost respektovat mezinárodní závazky v oblasti vnitrostátní podpory. Začleněním těchto požadavků do Plánů SZP by mělo zajistit jejich respektování členskými státy.

Poradenský systém

Do Plánu SZP je nově zahrnut poradenský systém pokrývající ekonomickou, environmentální a sociální oblast a zajišťující poskytování aktuálních vědeckých a technologických informací. Tento systém je začleněný do vzájemně propojených služeb zemědělských poradců, výzkumných pracovníků, zemědělských organizací a dalších příslušných zúčastněných stran, které tvoří znalostní a inovační systémy v zemědělství (tzv. AKIS - Agricultural Knowledge and Innovation Systems).

Podmíněnost a její nové prvky

Součástí Plánů SZP bude rovněž systém podmíněnosti (kondicionalit), v jehož rámci se ukládají správní sankce příjemcům přímých plateb nebo příjemcům ročních premii, kteří nedodržují povinné požadavky na hospodaření podle práva Unie a normy pro dobrý zemědělský a environmentální stav půdy.

Mezi výrazně nové prvky tak patří např. zavedení nástroje pro udržitelnost zemědělských podniků v oblasti živin (tzv. **balance živin**) či vymezení normy pro příjemce pokud jde o střídání plodin (tzv. **rotace plodin**), které dosud nebyly povinně kontrolovanými prvky z hlediska podmíněnosti.

Podmíněnost se skládá z povinných požadavků na hospodaření (SMR) a z podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC), které zahrnují oblasti klimatu a životního prostředí, veřejného zdraví, zdraví zvířat a rostlin a dobrých životních podmínek zvířat.

Dodržování podmíněnosti je povinné pro žadatele o přímé platby a žadatele, kterým je ročně poskytována platba v rámci následujících intervenčních typů: environmentální, klimatické a jiné závazky hospodaření, platby v oblastech s přírodními nebo jinými územně specifickými znevýhodněními a v oblastech s omezeným hospodařením vyplývajícím z povinných požadavků

Podmíněnost v sobě nově zahrnuje také některé z požadavků, které jsou v období 2014-2020 součástí tzv. ozelenění a povinnost zavedení a využívání nástroje pro udržitelné hospodaření se živinami na úrovni zemědělského podniku.

- **Typy intervencí k naplnění specifických cílů**

Přímé platby

Stěžejními prvky přímých plateb jsou:

- základní podpora příjmu pro trvalou udržitelnost (BISS),
- doplňková redistributivní podpora příjmu (CRIS) od větších zemědělských podniků menším nebo středním,

- doplňková podpora mladých zemědělců
- a vázaná podpora příjmů (CIS).

Klíčovými principy pro poskytování plateb je podmíněnost (dodržování dobrého zemědělského environmentálního stavu a povinných požadavků na hospodaření), podpora na tzv. způsobilé hektary, cílení na skutečné zemědělce. K přerozdělení podpor vůči malým zemědělcům slouží podmínka **zastropování** plateb na úrovni 100 tis. EU a povinná redistributivní platba.

Pokud jde o zastropování, pravidla jsou navržena následujícím způsobem:

Členské státy sníží částku přímých plateb, která má být poskytnuta zemědělci podle této kapitoly za daný kalendářní rok a která přesahuje 60 000 EUR, takto:

- nejméně o 25 % za částku v rozmezí od 60 000 EUR do 75 000 EUR;
- nejméně o 50 % za částku v rozmezí od 75 000 EUR do 90 000 EUR;
- nejméně o 75 % za částku v rozmezí od 90 000 EUR do 100 000 EUR;
- 100 % za částku přesahující 100 000 EUR.

Dříve než členské státy uplatní zastropování, odečtou od částky přímých plateb, která má být zemědělci za daný kalendářní rok poskytnuta: mzdy související se zemědělskou činností vykázané zemědělcem, včetně daní a sociálních příspěvků na zaměstnanost a ekvivalent nákladů na pravidelnou a neplacenou práci související se zemědělskou činností vykonávanou osobami, které pracují v dotčeném zemědělském podniku a které nepobírají mzdu nebo kterým jsou vypláceny nižší náhrady než částka, jež je za poskytované služby obvyklá, ale které jsou odměňovány na základě hospodářského výsledku zemědělského podniku.

Pro výpočet částek použijí členské státy průměrnou standardní mzdu související se zemědělskou činností na vnitrostátní nebo regionální úrovni vynásobenou počtem ročních pracovních jednotek vykázaných dotčeným zemědělcem.

Odhadovaný výsledek snížení plateb se použije především k financování doplňkové redistributivní podpory příjmu pro udržitelnost a následně k financování dalších intervencí, které jsou součástí přímých plateb oddělených od produkce. Členské státy rovněž mohou celý tento výsledek nebo jeho část použít k financování typů intervencí v rámci EZFRV

Sektorové typy intervencí

Pokrývají tyto sektory: ovoce a zelenina, včelařství, víno, olivy, chmel, další sektory uvedené v článku 1 (2) nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013. Povinné provádění sektorových intervencí je zavedeno v odvětví ovoce a zeleniny, včelařství, pro ČR i v odvětví vína. U ovoce a zeleniny bude intervence probíhat formou podpory operačních programů schválených organizací producentů a jejich sdružení, není stanoven strop podpory EU, je pouze stanovena maximální míra spolufinancování z unijního rozpočtu. Intervence u vína a včelařství budou probíhat formou programů, které jsou v současné SOT a národní obálky jsou stanoveny v příloze nařízení. U vnitrostátních programů podpor ve vinohradnictví a vinařství dochází ke snížení finančních limitů v národních obálkách, naopak u včelařských programů dochází k navýšení. Intervence v dalších sektorech mohou být prováděny pouze formou podpory uznaným organizacím producentům a jejich sdružením prostřednictvím operačních programů. Financování intervence v dalších sektorech je možná pouze převodem z obálky na přímé platby a to do výše max. 3 % obálky.

Rozvoj venkova

Nařízení neobsahuje konkrétní opatření s definovanými podmínkami či oprávněnými příjemci pro podporu, ale 8 typů intervencí:

- environmentální, klimatické či jiné závazky hospodaření,
- platby v oblastech s přírodním či jiným územně specifickým znevýhodněním platby v oblastech s omezeným hospodařením kvůli povinným požadavkům,
- investice,
- zahájení činnosti mladých zemědělců nebo podnikání na venkově,
- nástroje pro řízení rizik,
- spolupráce
- a přenos znalostí a informací.

Členské státy mohou stanovit konkrétní intervence a jejich podmínky na vnitrostátní úrovni, podle potřeb a konkrétní situace.

- **Nový výkonnostní rámec pro monitorování a hodnocení (Výroční zpráva o výkonnosti; výkonnostní bonus)**

Členský stát nastaví výkonnostní rámec, který umožní reporting, monitoring a hodnocení na základě sady společných kontextových, výstupových, výsledkových a dopadových ukazatelů uchovávaných v systému pro sběr, skladování a přenos dat. Do 15. února každého roku členský stát předkládá výroční zprávu o výkonnosti za předchozí finanční rok (tj. od 16. 10. roku N-1 do 15. 10. roku N) zahrnující finanční data výstupové a výsledkové ukazatele a vyhodnocení plnění cílů stanovených na roční bázi. V případě odchylky od stanovených cílů o více než 25 %, může Komise požadovat zpracování akčního plánu. Členský stát zajišťuje ex ante hodnocení nezávislými experty na základě evaluačního plánu v průběhu programového období a hodnocení ex post.

Členské státy by měly ve svém Plánu popsat, jak přispějí k dosahování cílů v oblasti životního prostředí více než v období 2014-2020. 5 % rozpočtu EZFRV pro rok 2017 slouží jako výkonnostní bonus v případě naplnění cílů v oblasti ŽP. V případě nenaplnění cílů po vyhodnocení v roce 2026, tato částka rozpočtu není Komisí poskytnuta.

- **Koordinace a řízení strategického plánu SZP**

Pro strategický plán SZP členský stát stanoví **řídící orgán**. Řídící a kontrolní systém musí být nastaven tak, aby byly jasně odděleny funkce řídicího orgánu a dalších subjektů. K monitorování implementace SZP je ustanoven **monitorovací výbor** (před předložením plánu Komisi) s vyváženým zastoupením partnerů, Komise je zde v poradní roli. Výbor vyjadřuje svůj názor na strategický plán a jeho změny, výběrová kritéria, výroční zprávu o výkonnosti a plán hodnocení. Do 12 měsíců od schválení strategického plánu členský stát ustanoví Národní síť pro společnou zemědělskou politiku k propojení subjektů činných v zemědělství a rozvoji venkova.

- **Financování**

Pro přímé platby i sektorové intervence je zachováno roční předfinancování (obálky pro členské státy jsou stanoveny v příloze nařízení).

40 % z obálky SZP by mělo přispět k cílům v oblasti klimatu, přičemž příspěvek vybraných intervencí je stanoven váhovými podíly ve výši:

- 100 % výdajů na environmentální, klimatické či jiné závazky hospodaření a intervencím přispívajícím ke specifickým cílům v oblasti životního prostředí a
- 40 % pro výdaje v rámci základní podpory příjmu pro trvalou udržitelnost (BISS) a platby v oblastech s přírodním nebo jiným územně specifickým znevýhodněním (ANC)

30 % z rozpočtu národní obálky z EZFRV musí být určeno na intervence v oblasti životního prostředí a klimatu (obecný cíl definovaný v čl. 5 b)), kam se nezapočítává objem finančních prostředků určených pro oblasti ANC.

Minimálně 5 % rozpočtu EZFRV musí být určeno pro LEADER/CLLD. Maximálně 4 % lze využít na technickou pomoc.

Členský stát může převést prostředky mezi pilíři ve výši 15 %, s možností navýšit přesun z I. pilíře pokud budou prostředky určeny na opatření v oblasti životního prostředí a klimatu o dalších 15 %, případně na podporu mladých zemědělců o další 2 %. Případné převody finančních prostředků plynoucích ze zastopování se do limitu 15 % nezapočítávají.

Intervence z EZFRV jsou kofinancovány z národních rozpočtů jednou mírou kofinancování použitou pro všechny intervence. V případě převodu finančních prostředků z I. pilíře do II. pilíře tvoří příspěvek EU 100%. Stanoveny jsou maximální příspěvky z EZFRV v závislosti na typu území a odchylky pro vybrané intervence.

Oproti [nařízení o společných ustanoveních], nejsou odlišeny samostatnou sazbou přechodové regiony (HDP na obyvatele je v intervalu 75-100 % průměru EU -27).

Nařízení k financování SZP

Nařízení zachovává stávající strukturu SZP ve dvou pilířích s ročními platbami v rámci přímých plateb a SOT v pilíři I doplněnými o specifická opatření v rámci víceletého programového přístupu v pilíři II. Reflektuje nový model implementace představený v nařízení ke Strategickým plánům SZP a některé oblasti jsou do tohoto nařízení přesunuty (zemědělský poradenský systém, systém podmíněnosti, monitoring a hodnocení). Stanovuje pravidla pro financování výdajů v rámci SZP, zavedení kontrolního a řídicího členských států a postupy pro účetní závěrky.

Nový návrh oproti původnímu zahrnuje zvýšenou subsidiaritu k lepšímu přizpůsobení opatření v rámci obou pilířů skutečným potřebám a konkrétním podmínkám zemědělců. Za účelem posunu k politice založené na výsledcích bude docházet k posunu od kontrol podmínek daných právními předpisy k ověření výkonnosti, při zachování základních požadavků jako je např. integrovaný administrativní a kontrolní systém (IACS). Toto nařízení obsahuje různé prvky zjednodušení. Za prvé, nově roční závěrka odráží posun od kontrol dodržování pravidel jednotlivými příjemci k nastavení systému v členských státech.

Hlavní prvky nařízení

- Struktura řízení

Základní struktura řízení a implementace (platební agentury, koordinační orgány, kompetentní orgány a certifikační orgány) bude zachována. V souvislosti se subjekty řídicí struktury, jejichž působení nařízení popisuje, je rozšířena povinnost platební agentury o vypracování každoroční „výkonnostní zprávy“. Dále je nad rámec předchozí legislativy v nařízení definován „kompetentní orgán“ („competent authority“), který má být určen na ministerské úrovni a měl by být zodpovědný mimo jiné za udělování akreditace platební agentuře a také za ustanovení certifikačního orgánu.

- **Krizová rezerva**

Ke změnám by dle představeného návrhu Horizontálního nařízení mělo dojít také ve spojitosti s krizovou rezervou pro zemědělský sektor a související finanční disciplínou. Nově by se rezerva měla označovat jako „Zemědělská rezerva“ a má sloužit jako další článek záchranné sítě zemědělského sektoru pro případy nepříznivého vývoje na trhu nebo rozsáhlých krizí s dopadem na zemědělskou produkci či distribuci. Prostředky rezervy by měly být přímou součástí unijního rozpočtu a její velikost by v období 2021-2027 měla být každoročně stanovena minimálně ve výši 400 mil. €, tato částka v případě nevyužití bude převedena do následujícího finančního roku. Pokud nedojde k využití rezervy v roce 2020, bude převedena do roku 2021 – tedy již do nového programového období. Systém vytváření nové rezervy však bude značně odlišný od současného nastavení. V prvním roce nového programového období (2021) bude rezerva vytvořena převodem krizové rezervy z posledního roku současného programového období (2020). Pokud následně dojde k využití této rezervy, bude muset EK pro následující finanční rok uvolnit prostředky, tak aby byla rezerva minimálně nad úrovní 400 mil. €. Pro naplnění prostředků rezervy během programového období bude EK primárně využívat účelově vázané příjmy a nevyužité prostředky v rámci každoročního zemědělského rozpočtu. V krajním případě však může EK využít také mechanismus finanční disciplíny. Ten by však měl být primárně využíván pouze v případech, kdy bude hrozit překročení stanovených stropů pro daný roční rozpočet. Sazba úpravy přímých plateb v rámci finanční disciplíny by měla být stanovena EK dle zjednodušeného postupu, který byl schválen již v rámci nařízení „Omnibus“ na konci roku 2017. Nově však dochází k vypuštění hranice pro snížení plateb, která je v současnosti nastavena na 2 000 €.

- **Způsobilost výdajů a pozastavení plateb**

V rámci způsobilosti výdajů provedených platební agenturou nařízení uvádí, že výdaje v rámci EZZF a EZFRV mohou být financovány Unií, pouze pokud mají stanovené odpovídající výstupy (outputs), tak jak jsou zmíněny v nařízení k plánům SZP. Dále tyto výdaje musí být provedeny v souladu se „základními požadavky EU“ a celkově „systémy řízení“. Nová pravidla se týkají také **pozastavení plateb**, kdy EK může pozastavit vyplácení v souvislosti s nezasláním účetní závěrky či „výkonnostní zprávy“. Dále bude moci EK pozastavit financování pokud dojde ke zpoždění či nedostatečnému progresu v rámci plnění cílů stanovených v národních plánech SZP. **Možnost pozastavit platby bude mít EK také v souvislosti se zjištěním nedostatků v „systémech řízení“.**

- **Nesrovnalosti - pravidlo 50/50 (v současné legislativě čl. 54 nařízení 1306/2013)**

Důležitou změnou, také v kontextu dřívějšího projednávání nařízení „Omnibus“, je vypuštění tzv. pravidla 50/50, které je v rámci nařízení 1306/2013 obsaženo v čl. 54. Podstatou pravidla je rozdělení nákladů mezi EK a ČS v poměru 50:50 v těch případech, kdy je neoprávněně vyplacená částka vymáhána déle než čtyři roky, respektive osm let.

V souvislosti s účetní závěrkou je do textu nařízení zařazen dlouhodobě projednávaný koncept jednotného auditu, který je popsán v rámci Finančního nařízení. Úpravy se týkají také schvalování souladu (nově procedura souladu), kdy EK může například vyloučit částku z unijního financování v případě zjištění závažných nedostatků ve fungování „systémů řízení“ daného členského státu.

- **Automatické zrušení závazku - pravidlo n+2**

K automatickému zrušení nevyplacených závazků dojde, pokud nebudou předloženy výdaje, druhým rokem po vzniku závazku. V současném programovém období je tato lhůta nastavena na tři roky.

- Kontrolní systém a sankce

Kromě ustanovení o financování obsahuje nadále horizontální nařízení ustanovení o obecných zásadách kontroly a sankcí, kontrolách podmíněnosti a integrovaném administrativním a kontrolním systému (dále jen „IACS“). V důsledku toho se v nařízení stanoví pravidla pro systémy financování, řízení a kontroly, procesy zúčtování (schválení roční finanční uzávěrky a roční zúčtování výkonnosti) a postup shody.

V rámci kontrolního systému a sankcí je nově v části obecných pravidel uvedeno, že pokud dojde k nedodržení podmínek pro udělení podpory z důvodu vyšší moci, příjemce má právo si danou částku ponechat. Text také uvádí, že sankce by měly být přiměřené vážnosti, rozsahu, délce a případnému opakování porušení pravidel. Uvedeny jsou také možné výjimky z jejich udělení.

Řada změn je představena také v souvislosti s IACS. Dochází k zásadním úpravám prvků tohoto systému, text popisuje například geo-prostorový a „animal-based“ systém podávání žádostí, systém pro monitoring plochy či systém pro kontroly a sankce.

Část nařízení věnující se kontrolám operací, zejména pak obchodní dokumentaci subjektů nebo jejich zástupců, v porovnání s nařízením (EU) č. 1306/2013 neprochází zásadnějšími úpravami, jako je tomu u dalších částí textu.

Nařízení také zmiňuje Kontrolní systém a sankce související s podmíněností, která je blíže specifikována v nařízení o Plánech SZP. Konkrétně text popisuje kontroly kondicionality a udělování případných sankcí. Dle znění textu dochází ke snížení částky, kterou si ČR mohou ponechat při vymáhání kondicionality (dříve v originálu Cross-compliance, nyní Conditionality) – konkrétně se jedná o pokles z 25 % na 20 %.

Nařízení k SOT

Sdělení EK k budoucnosti zemědělství a potravinářství potvrdilo, že tržní orientace i nadále zůstává klíčovým prvkem SZP. Proto je zachována architektura a hlavní prvky nařízení o SOT. Došlo pouze ke změně u některých ustanovení v souvislosti s ekonomickým, environmentálním a společenským vývojem, který nastal od doby, kdy vstoupila v platnost současná SOT, tedy od roku 2014. Změny v nařízení o SOT jsou spíše technického rázu.

Z nařízení jsou nově převedena ustanovení týkající se odvětvových intervencí, do nařízení ke strategickým plánům SZP, jelikož všechny intervence budoucí SZP budou zahrnuty v jednom plánu, aby se zajistila lepší soudržnost intervencí v rámci SZP.

Došlo ke snížení limitu podpory Unie na školní projekt o obálku UK v souvislosti s BREXITEM a to z původních 250 mil. EUR na 220 804 135 EUR (u ovoce a zeleniny snížení ze 150 mil. EUR na 130 608 466 EUR, u mléka ze 100 mil. EUR na 90 195 669) EUR.

Součástí návrhu jsou i změny technického rázu v odvětví vína a značení vín.

Ze Sdělení také vyplynula potřeba, aby došlo ke zjednodušení systému zeměpisných značení, a jejich zatraktivnění jak pro zemědělce, tak pro spotřebitele. Dojde proto k úpravě čtyř nařízení, která upravují zeměpisná značení s cílem vytvořit jednodušší systém, zrychlit registraci a zefektivnit proces schvalování změn ve specifikacích produktů. V nařízení o SOT dojde také ke změnám v souvislosti s přijetím závazků EU v rámci dohod WTO, zejména o vývozních subvencích.

Dojde také k odstranění dnes již nadbytečných ustanovení, která se vztahují mimo jiné k regulaci v odvětví cukru, kde systém produkčních kvót skončil na konci hospodářského roku 2016/2017.

2) Pozice ČR:

SZP je politika, díky které jsme dosáhli vysokých celosvětových standardů pro kvalitní potraviny a zajištění minimálních standardů pro hospodaření šetrné vůči životnímu prostředí, a která přispívá k udržitelnému rozvoji venkova. Víáme, že SZP je i nadále koncipována jako podpora udržitelného příjmu a zvýšení konkurenceschopnosti. Zásadní prioritou ČR je udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a opatření v oblasti ochrany klimatu. Považujeme za nezbytné pokračovat v naplňování environmentálních a souvisejících mimoprodukčních funkcí zemědělství a lesního hospodářství. Nedílnou součástí SZP je podpora prosperity venkova, jak z hlediska zajištění pracovních příležitostí, tak pro zajištění základní infrastruktury a občanské vybavenosti zejména pro mladou generaci.

SZP nemůže být v rozvoji venkova jedinou uplatňovanou politikou, proto bude v ČR úzce provázána s nástroji kohezní politiky.

- **Definice formulované ve strategických plánech**

Splnění kritérií pro tzv. Skutečného zemědělce je základním předpokladem způsobilosti pro žadatele. Vyžaduje národní definici na základě příjmových kritérií, pracovních vstupů či evidence v registrech, nesmí být vazba na produkci. Vzhledem k tomu, že v roce 2017 byla v rámci nařízení „Omnibus“ zrušena povinnost aktivního zemědělce z důvodu zjednodušení SZP obáváme se, že nová podmínka „skutečného zemědělce“ přinese opět významnou administrativní zátěž a to jak na straně zemědělců, tak i na straně kontrol. Tento postup se neosvědčil ani v současném období. V rámci rozvoje venkova budeme požadovat ujištění, že plnění podmínky skutečného zemědělce je povinné výlučně u intervencí, u kterých je tento požadavek stanoven (jen oblast ANC).

Nový model implementace - strategický plán pro SZP - specifické cíle

Z obecného hlediska velmi podporujeme proces zjednodušování a takový nový model implementace SZP, který umožňuje lépe zohlednit místní podmínky a potřeby a odstraňuje nadbytečné detaily nyní zahrnuté v Programu rozvoje venkova. Za výrazné zjednodušení právního rámce považujeme skutečnost, že podpory EZFRV již nejsou zastřešeny obecným nařízením. Při projednávání návrhu nařízení budeme usilovat o zkrácení doby schvalování strategického plánu Komisí na 6 měsíců.

- **Společné požadavky**

Provázanost intervencí na požadavky WTO

V oblastech se zvláštními omezeními vyplývajícími z povinných požadavků (Natura 2000, Vodní rámcová směrnice) považujeme odkaz na přílohu II WTO, zavádějící mj. degresivitu plateb, za nerelevantní a přinášející novou administrativní zátěž. V žádném případě se nejedná o zjednodušení systému pro poskytování plateb v těchto oblastech.

Poradenský systém

Vnímáme jako potřebný požadavek na členské státy mít dobře fungující zemědělské poradenské služby a jejich začlenění do strategického plánu, nezbytnost výměny informací/znalostí a zaměření na inovace, spolupráci jednotlivých aktérů tvořící AKIS a integraci poradců v rámci AKIS pro zlepšení kvality a účinnosti poradenství. Nicméně je na zvážení členského státu jakým způsobem a formou zajistí poradenské služby pro zemědělce. Po zkušenostech ze stávajícího programového období je nezbytné mít co nejjednodušší podmínky stanovené EK.

Podmíněnost a její nové prvky

V souvislosti s rozšířenými požadavky na podmíněnost se zároveň posouvá i úroveň požadavků u managementových typů závazků (např. agroenvironmentálně-klimatické závazky), kde platí, že úroveň dobrovolných požadavků v rámci II. pilíře, musí vždy prokazatelně přesahovat úroveň požadavků podmíněnosti.

Návrh podmíněnosti (současný systém cross compliance) nekoresponduje s principem zjednodušení. Obsahuje postupy náročné a dosud neaplikované, jejichž příprava a zavedení do praxe mohou trvat řádově několik let (např. povinná živinová bilance půdy), nebo jsou znovu zaváděny postupy, které se již dříve neosvědčily a z právního rámce byly vypuštěny (např. rotace plodin). Případně zavádí postupy, u kterých schází detailní parametry, jako je například úroveň posuzování, schvalovací procedura a další – zachování trvalých travních porostů, či provádění orby.

Domníváme se, že v rozsahu plošných podpor přinese povinná živinová bilance půdy významnou administrativní zátěž, zejm. pokud bude aplikována na individuální úroveň jednotlivých zemědělských podniků. Není současně zřejmé začlenění tohoto nástroje do zemědělského poradenského systému.

- Typy intervencí k naplnění specifických cílů

Přímé platby

ČR obecně vítá určitou návaznost intervencí přímých plateb oddělených od produkce i, což se týká zejména základní podpory příjmu pro udržitelnost (navazující na SAPS), doplňková podpora příjmu pro mladé zemědělce, či režimy pro klima a životní prostředí (které nahradí tzv. Ozelenění/Greening) i přímých plateb vázaných na produkci, kdy je umožněno navázat podporou příjmu vázanou na produkci (na dřívější Dobrovolnou podporu vázanou na produkci VCS).

Uvědomujeme si potřebu podpořit citlivé a strategicky významné sektory. V tomto ohledu proto spatřujeme klíčovou roli podpory příjmu vázanou na produkci a navýšení obálky na 25 – 30 %.

Zásadní prioritou ČR však je, aby zemědělci napříč celou EU měli rovné a spravedlivé podmínky. Pravidla nové SZP nesmí být paušálně diskriminační a musí zohledňovat specifika sektoru v jednotlivých členských státech.

Nejproblematičtějším bodem je z tohoto pohledu zastropování přímých plateb a degresivita. Dle názoru ČR je na členském státu, aby si sám rozhodl na základě svých specifík a potřeb, které nástroje v rámci spektra opatření, jako je zastropování, degresivita či redistributivní platba zavede.

Co se týče souvisejícího zohlednění mzdových nákladů, jsme proti použití „paušálního“ průměru. Tento návrh jde proti dlouhodobé ambici EK přiblížit mzdy v zemědělství průměru ekonomiky a je proto nezbytné zohlednit skutečně vzniklé náklady zemědělců – zaměstnavatelů (*včetně všech odvodů za zaměstnance*). Tento postup zároveň eliminuje nepřiměřený nárůst administrativy, který by navrhované vykazování zemědělských činností a jejich následné mzdové průměrování bezesporu přineslo. Namísto něj navrhujeme použití všech skutečně vzniklých nákladů zemědělců – zaměstnavatelů. Nevjímat tedy pouze ty, které mají vazbu na zemědělskou činnost zemědělského podniku.

Zásadně nesouhlasíme, aby platby citlivým sektorům byly zahrnuty do zastropování. Tento navrhovaný postup ostatně ani neodpovídá záměru EK zlepšit konkurenceschopnost či udržitelnost v těchto odvětvích.

Zásadně nesouhlasíme i se zahrnutím environmentální platby do zastropování, což nekoresponduje se záměrem odměnit zemědělce za provádění postupů prospěšných pro životní prostředí a klima a poskytování veřejných statků.

V tomto kontextu ČR dále uvažuje o zavedení doplňkové redistributivní podpory příjmu pro udržitelnost.

Sektorové typy intervencí

Považujeme možnost převodu až 3 % národní obálky na přímé platby ve prospěch sektorových intervencí jako možné částečné řešení dopadu zastropování přímých plateb a jako takovou ji vítáme. Nicméně využití je třeba ještě dále analyzovat.

Obálka na národní programy v oblasti vinohradnictví a vinařství bude pro ČR snížena. Ročně ČR dostane méně o 201 tis. €, za sedmileté období se jedná o 5 226 tis. € (36,6 mil. Kč). S ohledem na nedokončenou restrukturalizaci vinic v ČR se snížením obálky na vinařské programy nesouhlasíme

Obálka ČR pro včelařské programy bude navýšena oproti současným 1 250 511 €/rok na 2 152 152 €/rok, tj. skoro o 70 %.

Rozvoj venkova

Typy intervencí obsažené v nařízení považujeme za dostatečnou škálu opatření, která budou v Plánu dále specifikována podle potřeb členského státu. Obáváme se ale podmínky dané v čl. 76, který dává pravomoc Komisi vytvořit delegovaný akt, který specifikuje detailní podmínky po závazky hospodaření dle čl. 65; investice dle čl. 68 a spolupráce dle čl. 71, zatím není vůbec zřejmé, jaké podmínky hodlá EK v tomto aktu specifikovat. Uvedené typy intervencí nezahrnují kompletní výčet intervencí zahrnujících opatření současného Programu rozvoje venkova. Konkrétně navrhovaná legislativa nezahrnuje opatření dobré životní podmínky zvířat, které sice mají charakter managementového typu závazku, nicméně jedná se o jednoleté platby, zatímco u managementových závazků je stanovena délka na 5-7 let. Také relevance požadavků v rámci baseline (minimální požadavky na hnojiva a přípravky na ochranu rostlin, welfare) je diskutabilní např. u lesnických opatření. Managementové typy závazků nenabízejí možnost poskytování platby na VDJ.

Dále přetrvávají nejasnosti ohledně nastavení podmínek a možnosti aktualizace vymezení v oblastech s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními (ANC). Není zřejmé, zda bude možné poskytovat podporu na základě shodných podmínek jako v období 2014-2020, konkrétně se jedná o zavedení faremních systémů pro diferenciaci platby. Předpokladem v rámci prováděné redefinice byla možnost aktualizace podkladových dat pro vymezení (použité časové řady, aktualizace půdních charakteristik v závislosti na provedených rebonitacích, doladění konečného vymezení na základě překonání znevýhodnění investičními opatřeními či normativní výnosností půdy) na začátku každého programového období stejně tak na aktuálních datech. V současné době legislativní návrh obsahuje pouze ustanovení o vymezení ANC podle čl. 32 nařízení (EU) č. 1305/2013. Na základě použité formulace podle našeho názoru není možné aktualizaci provést.

Nařízení zmiňuje, že je možné u vybraných investic navýšit míru podpory na více než 75 %. Není zřejmé, zda je tedy umožněno navýšit míru podpory konkrétně až na 100% (např. u neproduktivních investic přispívajících k environmentálním a klimatickým cílům).

Samotné zalesnění je zahrnuto mezi investiční podpory, trváme na možnosti poskytovat platbu na plochu (ha). Není jasné, zda bude nastavení plateb plně v kompetenci členského státu, co se týče např. stanovení trvání poskytování plateb na péči a náhradu, možné příjemce a omezení

minimální zalesňované výměry a definice lesního porostu nebo zda budou tyto požadavky konkretizovány v rámci delegovaného aktu.

Z pohledu finančního řízení není jasné, zda má být stanoven max. a minimální limit sazeb na jednotku plochy/VDJ. Otázkou je, zda na základě absence těchto máme ustanovení vyložit tak, že se jedná o plnou zodpovědnost členského státu týkající se stanovení výše sazeb.

- **Nový výkonnostní rámec pro monitorování a hodnocení (Výroční zpráva o výkonnosti; výkonnostní bonus)**

Oproti stávajícímu období považujeme výkonnostní rámec nastavený na roční bázi sledování milníků mnohem komplikovanější. Oproti stávajícímu stavu bude pro více než dvojnásobný počet milníků nutné stanovit předpokládanou hodnotu pro každý rok implementace. V případě odchylky vyšší než 25 % (a nařízení nespecifikuje kterým směrem) může Komise požadovat zpracování akčního plánu, což považujeme za administrativní zátěž. V současném programovém období se roční zpráva o pokroku vztahuje ke kalendářnímu roku. V navrhovaném textu nařízení se uvádí, že roční zpráva o výkonnosti vztahuje k finančnímu roku. Na její zpracování bude tedy kratší období než dosud (místo 6 měsíců jen 4 měsíce).

Vzhledem k délce závazků a postupům administrace plošných opatření (managementových závazků), nebudou k 15. únoru roku N+1 dispozici jiné údaje než počet zaregistrovaných žádostí roku N. Není tak zcela jasné, co má být obsahem výroční zprávy za finanční rok 2021.

Výkonnostní bonus je v budoucí podobě SZP navrhován pouze za plnění specifických cílů v oblasti životního prostředí (a to projektová i plošná opatření), avšak ovlivní celkový rozpočet na rozvoj venkova. Jedná se o období výkonnostní rezervy zavedené v Programu rozvoje venkova 2014-2020 (PRV), která však v případě nesplnění milníků pro danou oblast postihne sníženými finančními prostředky jen oblast, ve které milník nebyl dosažen. Nezbytné je ze strany Komise včas informovat o postupu výpočtu pro přidělení bonusu, včetně aplikovatelných ukazatelů. Splnění podmínek pro přiznání výkonnostního bonusu je možné za předpokladu reálného nastavení cílů a nastavení adekvátního průběžného hodnotícího systému a možnosti odůvodněné úpravy cílů. Podle zkušeností ze stávajícího období se však spíše než o bonus jedná o administrativní zátěž a pokud by se bonus měl počítat na základě všech aktuálně navržených ukazatelů, nemůžeme s tímto přístupem souhlasit.

- **Koordinace a řízení strategického plánu SZP**

V řídicím a kontrolním systému oproti stávajícímu období nejsou výrazné změny. Přehledněji jsou stanoveny úkoly monitorovacího výboru. Vítáme i rozšíření kompetencí Národní sítě Společné zemědělské politiky oproti stávající Celostátní síti pro venkov. Pozitivně vnímáme i konkrétnější definici úkolů a cílů Evropského inovačního partnerství.

- **Financování**

Stanovení národních obálek by mělo být nastaveno podle objektivních kritérií a dosažených výsledků v předchozím programovém období. Nicméně objektivní kritéria používaná EK pro rozpočet národních obálek nejsou známa a proces alokace prostředků nepovažujeme za dostatečně transparentní.

V kontextu nově předloženého návrhu **nemůžeme souhlasit s navrženým snížením alokace na SZP**. Sektor zemědělství v současnosti čelí stále většímu počtu nových výzev a výše příjmu zemědělců je na mnohem nižší úrovni, než je tomu v jiných oblastech hospodářství. Proto

považujeme zajištění dostatečného financování SZP za jeden z hlavních cílů při vyjednávání o budoucí podobě VFR.

V ČR v oblasti rozvoje venkova dochází k reálnému snížení finančních prostředků z EZFRV o více než 16 %, postrádáme proto zpracování dopadu snížení rozpočtu na úrovni jednotlivých členských států na výrobní, sociální či environmentální úrovni agrárního sektoru. Za pozitivní vnímáme možnost převodů finančních prostředků mezi pilíři podle potřeb členského státu. Přestože nařízení v preambuli stanoví, že alespoň 40 % rozpočtu SZP přispěje k cílům v oblasti klimatu, není jasné, z jakých intervencí by mělo být napočítáváno.

Legislativní návrhy neobsahují klíč k rozlišení, zda mohou jednotlivé intervence přispívat k více specifickým cílům a jakým způsobem se budou započítávat příspěvky těchto opatření pro účely stanovení, zda bylo dosaženo požadovaných 30 % z rozpočtu národní obálky z EZFRV na intervence v oblasti životního prostředí a klimatu.

Z předkládaného legislativního návrhu není zřejmé, jak bude řešeno financování víceletých závazků přetrvávajících z programového období 2014-2020.

Z předkládaného návrhu není zřejmé proč oproti [nařízení o společných ustanoveních] nejsou odlišeny samostatnou sazbou přechodové regiony (HDP na obyvatele je v intervalu 75-100 % průměru EU -27) ani zde není uveden odkaz na dokument Komise, kterým budou stanoveny seznamy regionů jednotlivých členských států splňující relevantní kritéria pro zařazení do daných oblastí.

Nařízení k financování SZP

- *Struktura řízení*

V souvislosti se zavedením nového termínu „kompetentní orgán“ se pro ČR nic nemění. Tuto roli (udělení akreditace platební agentuře a jmenování certifikačního orgánu) již v současnosti zastává Ministerstvo financí.

Co se týče nové povinnosti zasílat roční výkonnostní zprávu, není zcela zřejmé, co přesně by tato zpráva měla obsahovat a jak detailní bude. Zda bude zahrnovat finanční data, výstupové a výsledkové ukazatele a vyhodnocení plnění cílů V této souvislosti je potřeba od Komise požadovat bližší vysvětlení. ČR však dlouhodobě podporuje proces simplifikace, a proto se stavíme proti zbytečnému nárůstu administrativní zátěže.

- *Krizová rezerva*

Nově navržená zemědělská rezerva by měla být do budoucna mnohem flexibilnější při využívání. Ke značným úpravám dochází také v souvislosti s jejím vytvářením. I přes deklarované zjednodušení se však s rezervou pojí značná nejistota. V současné době není možné určit, jak často by musela být využívána finanční disciplína pro vytvoření této rezervy. Není proto jasné, zda dojde k reálnému zjednodušení.

ČR se dlouhodobě stavěla proti mechanismu finanční disciplíny a související krizové rezervy, jelikož je považujeme za zbytečnou administrativní zátěž. EK proto musí být schopna dokázat, že tento nový model opravdu povede ke zjednodušení a mechanismus finanční disciplíny díky němu bude využíván pouze v krajní nouzi. V opačném případě ČR nemůže tuto úpravu podpořit a bude tak jako v rámci vyjednávání o nařízení Omnibus podporovat zrušení krizové rezervy.

Pro ČR je také problematický postup při vytváření rezervy v prvním roce následujícího programového období (2021). ČR je proti tomu, aby nedošlo k zpětnému proplacení prostředků, které budou použity na vytvoření krizové rezervy v roce 2020. ČR proto podporuje vytvoření

rezervy z nevyužitých účelově vázaných příjmů (popřípadě jiných nevyužitých prostředků, pokud nedojde k překročení stanoveného stropu).

- *Způsobilost výdajů a pozastavení plateb*

Celkově přibývají nové důvody, které mohou vést k pozastavení průběžných plateb. Jedná se o neplnění či odchýlení od výkonnostního rámce, dále o případy závažného nedostatku v řídicích strukturách či zpoždění nebo neodevzdání účetní závěrky a roční výkonnostní zprávy. V souvislosti s novým modelem implementace SZP je velmi obtížné vyhodnotit případné dopady související se způsobilostí výdajů a případným následným pozastavením plateb. ČR v rámci této problematiky proto bude od Komise v rámci jednání požadovat bližší informace k novému modelu.

- *Nesrovnalosti - pravidlo 50/50 (v současné legislativě čl. 54 nařízení 1306/2013)*

Nezařazení tohoto článku do nové legislativy znamená také odstranění možnosti odepsat nevymahatelné částky (např. z důvodu platební neschopnosti dlužníka). Dále touto změnou mizí také možnost „de minimis“ – v praxi by se tedy měly vymáhat všechny částky (v současnosti je v ČR využívána hranice 100 €). Absence pravidla 50/50 přináší značnou nejistotu v souvislosti s vykazováním dlouhodobě vymáhaných částek. Nově není jasné, zda bude nevymožené částky financovat členský stát, nebo EK. Vzhledem k tomu, že s pravidlem se pojí také lhůty pro evidenci vymáhání (4 roky a 8 let), není jasné, zda bude nově nutné dané částky evidovat neustále či bude nastavena jiná časová lhůta. Dochází také k odstranění možnosti odepsat nevymahatelné částky.

Z pohledu platební agentury se jedná o zásadní úpravu. Nové nastavení přináší pro platební agenturu značné nejistoty, a ČR se proto staví proti této úpravě. EK popřípadě musí vysvětlit a také zakotvit v legislativě, jak by se mělo nově postupovat, pokud již nadále nebude v nařízení obsažena obdoba současného čl. 54.

- *Automatické zrušení závazku - pravidlo n+2*

V rámci současného nastavení Komise část rozpočtového závazku na PRV, která nebyla použita pro účely předběžného financování nebo průběžných plateb a u níž nebyl předložen výkaz splňující zvláštní požadavky do třetího roku následujícího po roce, kdy byl daný závazek učiněn. V nové legislativě je však navrženo zkrácení této lhůty na dva roky. ČR považuje novou textaci za méně flexibilní, a proto se staví proti této úpravě.

- *Kontrolní systém a sankce*

Především s ohledem na dosavadní zkušenosti z oblasti auditních misí Evropské komise považujeme za výzvu zjednodušení kontrolního a sankčního systému tak, aby nastavení kontrolního systému členským státem nebylo později předmětem auditních nálezů a nevedlo k následným řízením o vrácení finančních prostředků EU, a to z důvodu případného nesouladu nastavení na úrovni ČS s požadavky EK. Je tak proto nutné najít akceptovatelnou rovnováhu mezi zjednodušením a flexibilitou na jedné straně a přenášením odpovědnosti na členské státy na straně druhé. Za přínos bychom považovali spolupráci auditních orgánů a přijetí zodpovědnosti těchto orgánů při definování požadavků EK na kontrolní systémy v členských státech.

V textaci nového nařízení dochází ke snížení podílu částky, kterou si ČS mohou ponechat při vymáhání kondicionality. V současném nastavení v rámci cross-compliance si ČS ponechávají 25 %, nově v souvislosti s kondicionalitou by si měly ČS ponechávat pouze 20 %. ČR se staví proti tomuto snížení ponechávané částky.

Nařízení o SOT

V oblasti Společné organizace trhů se zemědělskými komoditami považujeme legislativní návrh za víceméně vyvážený, nicméně nesouhlasíme s navrhovaným snížením rozpočtu na školní projekt, které je sice spojeno s problematikou BREXITU a došlo k ponížení o obálku určenou UK. UK ale obálku na ovoce a zeleninu dlouhodobě nevyužívá a jejich přiděl je rozdělován mezi ostatní členské státy, které mají zájem využít více prostředků, mezi nimi byla i ČR. V praxi tak dojde k ponížení definitivní alokace pro ČR, což nepovažujeme za soulad s cíli, které si nová SZP klade.

3) Dopad na právní řád ČR:

Výše uvedená nařízení EP a Rady nemá dopad na právní řád ČR, je přímo aplikovatelné. V návaznosti na něj budou připraveny národní prováděcí předpisy ve formě nařízení vlády.

4) Dopad na státní rozpočet:

Z výše uvedených nařízení EP a Rady má dopad na státní rozpočet Návrh nařízení EP a Rady, které stanovuje pravidla podpory pro strategické plány členských států v rámci SZP z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF) a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a zrušuje nařízení (EU) č. 1305/2013 a 1307/2013. Konkrétní vyčíslení bude možné stanovit po schválení kofinancování ze státního rozpočtu a konkrétní obálky pro členské státy po schválení VFR. *Předpokládaná výše požadavků na státní rozpočet je cca 16 – 47 mld. Kč za programové období v případě kofinancování 25 %. resp. 50 %. 50% je zvoleno pro dosažení celkové částky veřejných výdajů jako v období 2014-2020.*

5) Další relevantní dopady: Bez dopadu.

6) Pozice zástupců sociálních a hospodářských partnerů, zástupců samosprávy, nevládních organizací a případně dalších osob:

Proces přípravy na nové programové období respektuje partnerský přístup a konzultace s partnery z řad nevládních organizací i relevantních resortů. Základní aspekty rámcové pozice k nařízením k SZP byly konzultovány s nevládními organizacemi v rámci jednání dne 27. června 2018.

návazně po 27. 6. bude doplněna pozice nevládních organizací prezentovaná na jednání

dosavadní pozice:

Agrární komora

- podpora citlivých komodit prostřednictvím VCS (navýšit alokaci)
- zacílení podpor
- podpora udržitelné produkce potravin včetně flexibility při plnění podmínek
- podpora organizací producentů, výzkumu, zjednodušení

Asociace soukromého zemědělství ČR

- podpora mladých, začínajících zemědělců, malých a středních zemědělských podniků a podniků v oblastech s přírodním omezením
- zachování platby SAPS, greeningu a envi opatření v rámci PRV
- zavedení zastropování a degresivity
- zjednodušení podmínek
- ponechat podporu VCS ve stávající výši
- podpora řízení rizik

Českomoravský svaz zemědělských podnikatelů

- zjednodušení a zavádění moderních technologií
- možnost přesunu mezi pilíři
- zatížení půdy VDJ

- nesouhlas se zavedením degresivity
- úprava rozdělení projektů v rámci PRV podle velikosti
-

Společnost mladých agrárníků ČR

- ochrana zemědělské půdy (včetně návratu organické hmoty, povinné rotace plodin a počtu plodin)
- podpora vodních děl
- zavedení degresivity a zastropování
- podpora mladých zemědělců
- snížení byrokracie a zjednodušení podmínek a pravidel

Zemědělský svaz

- nesouhlas se zavedením degresivity a zastropování
- nesouhlas s redistributivní platbou
- obava z cílení opatření managementových typů výhradně jen na výsledek
- rovnost podmínek pro využití podpor bez ohledu na právní formu zemědělce či jeho velikostní charakteristiky
- posílení cílených podpor do citlivého sektoru
- podpora sdružování prvovýrobců, přidávání hodnoty produktům a využívání inovativních postupů
- posílení přenosu know-how, šíření edge-cutting výsledků VaV a poradenských služeb
- podpora multifunkčního zemědělství s důrazem na ochranu ŽP za současné ekonomické udržitelnosti takového hospodaření
- posílit socio-ekonomickou strukturu venkovských oblastí

7) Pozice EK a EP:

Záměrem EK je aby SZP do budoucna zůstala tržně orientovaná, se silnějším akcentem na environmentální a klimatická opatření. EK počítá, že v rámci ozelenění budou přímé platby podmíněny environmentálními a ekologickými postupy. Budou muset zohledňovat cíle na úrovni EU, ale zároveň musí respektovat národní, regionální a místní podmínky. Nová SZP by také měla být méně komplexní, více zaměřená na výzkum, inovace a školení a směřovat k zemědělství založenému na znalostech. V rámci Evropského partnerství pro inovace by mělo dojít k těsnější spolupráci zemědělců a výzkumníků, tak aby bylo dosaženo ještě více synergií v oblasti inovací a poradenských služeb.

Zaveden by měl být nový model implementace SZP, který by měl lépe zohledňovat různorodost evropského zemědělství a podle něž by členské státy mohly navazovat konkrétní opatření na své specifické potřeby. Na společném charakteru SZP se nic nemění, zachování jednotného trhu je zcela zásadní. Jde pouze o zajištění efektivnějšího využití peněz daňových poplatníků. Na úrovni EU budou identifikovány hlavní cíle, přičemž konzistenci a koherence cílů na úrovni členských států bude EK ověřovat prostřednictvím *ex ante* schvalování strategického plánu. Přístup založený na výsledcích počítá se zachováním nevázaných i vázaných podpor, podpor na investice i environmentálních opatření. Záměrem EK je snižovat administrativní zátěž i prostřednictvím moderních technologií a satelitního snímkování, které by mělo nahradit papírové žádosti a fyzické kontroly. Nová SZP by měla být orientována na výsledky, přidanou hodnotu a vyšší účinnost politiky.

8) Pozice členských států:

doplněno dle pozic MS z jednání Rady ministrů dne 18. června

Belgie (BE) – BE vyžaduje dostatečné financování pro splnění cílů (zejména II. pilíř) a **klade důraz na nutnou transparentnost při nastavování obálky**; BE rovněž vidí systém EK jako příliš složitý; BE klade dále důraz na citlivé sektory, ochranu klimatu a životního prostředí, přičemž ovšem nesmí dojít k překryvu mezi pilíři (není jasná struktura řízení); BE vyžaduje

možnost zohlednit národní specifika a sdílení pravomocí (jeden strategický plán pro ČR neodpovídá institucionální charakteristice BE).

Dánsko (DK) – DK podporuje princip subsidiarity a zjednodušení; není dostatečná flexibilita pro ČR; z důvodů velkého množství detailních podmínek a definic; zastropování a redistributivní platby je nutné posoudit na národní úrovni; chybí dostatečná kritéria pro zhodnocení plánů a možnost se odchýlit od jeho plnění; DK podporuje návrhy zelené architektury v PRV; kondicionality by měly být možností pro ČR.

Estonsko (EE) – návrh EE obecně vítá (obzvláště 9 obecných cílů); **konvergenci přímých plateb považují za pozitivní**; shledávají stále příliš vysoké rozdíly mezi průměrnými úrovněmi EU27; **snížení rozpočtu na RV je dle jejich názoru neuspokojivé a nepochopitelné**, jelikož počet konkrétních cílů stanovených pro SZP s každou reformou naopak vzrůstá (ohroží to životaschopnost zemědělských podniků a sníží konkurenceschopnost zemědělců v EU); podporují dobrovolné zastropování a pokračování v externí konvergenci.

Finsko (FI) – FI vítá pokračování vázaných plateb a podpory ANC, obdobně jako podpory mladých a začínajících zemědělců; FI navrhuje přezkum pravomocí EK ve vazbě na delegované akty; **FI požaduje zohlednit národní specifika ČR, příp. nechat na zvážení, které režimy zavedou**; FI dále vyžaduje u kondicionalit vyšší flexibilitu a pravomoc u ČR; naopak nepovažuje za efektivní eko- schéma v rámci I. Pilíře; **nesouhlasí se snížením rozpočtu**.

Francie (FR) – FR vítá úpravy v krizové rezervě a krizových nástrojích; FR navrhuje vyhradit část rozpočtu PRV na oblast životního prostředí, a to včetně podpory znevýhodněných oblastí; FR vyžaduje vyšší koherenci a **odmítá navyšování požadavků na zemědělce**.

Chorvatsko (HR) – HR nesouhlasí s krácením rozpočtu; souhlasí s podporou mladých zemědělců; podporují externí konvergence; HR vyžaduje větší flexibilitu; souhlasí s redistribucí k malým zemědělcům; strategické plány představují dle HR vysokou zátěž s dopady a nejsou žádným zjednodušením.

Irsko (IE) – IE podporuje zjednodušení SZP; Snížení rozpočtu ovšem znamená rovněž snížení ambicí SZP; IE vidí návrhy jako příliš komplikované; **Zastropování - podpora včetně distribuce malým a středním podnikům, odpočet mzdových nákladů se nejeví jako podle IE jako vhodný postup**, jelikož podmínky se liší v jednotlivých ČR; v rámci PRV vítá IE využití finančních nástrojů podobně jako podporu mladých zemědělců; podle IE se nejeví jako vhodná definice „Skutečný zemědělec“ a není ani zjevné jak bude fungovat nový model implementace SZP; IE je pro zavedení přechodného období.

Itálie (IT) – IT se na první návrhy dívá s rozpaky; IT si přeje více flexibility a subsidiarity; souhlasí s předpokladem zapojení mladých do inovací (byť je to dle IT ambiciózní, ale splnitelné); **IT nesdílí zahrnutí postupů prospěšných pro ŽP do obou pilířů; IT se zastropováním (100.000 eur na zemědělce) nemá IT problém**; IT ve věci návrhů na RV je spokojena; IT sdílí obavy ve věci státní podpory.

Kypr (CY) – CY vítá snahu o zjednodušení administrativních postupů; CY poukazuje na **vyšší ambice ovšem při nižším rozpočtu**; CY vyžaduje zajištění přechodného období pro zemědělce, tak aby se mohli přizpůsobit změnám a novému fungování; CY poukazuje na to, že plánované změny v přímých platbách mohou snížit výrobní náklady v ČR.

Litva (LT) – LT navrhuje ponechání vázané platby a investičních opatření v PRV; LT podporuje externí konvergence, které mohou přispět k odstranění rozdílu mezi ČR; v souvislosti se snížením rozpočtu PRV z 83 % na 45 % nutno zohledňovat přechodné regiony.

Lotyšsko (LV) – LV nesouhlasí s návrhem externí konvergence; **LV nesouhlasí s poklesem rozpočtu na PRV**; LV vítá pokračování SAPS, vázané platby a mladých zemědělců, investic a

mladých zemědělců v PRV, nutné je ovšem upřesnit envi – požadavky; nutné projednat výši přímých plateb u návrhu 30 % prostředků směřovaných na ochranu životního prostředí; LV navrhuje nízkou úroveň zastropování; a vyzývá se zamyslet nad technickou pomocí pro oba pilíře.

Lucembursko (LU) – LU souhlasí s navrhovanými cíli EK; obává se z přístupu strategického plánování; navýšení výdajů v I. pilíři na ochranu životního prostředí nebude pro zemědělce spravedlivou odměnou; Envi-opatření by podle LU měly být víceleté a převedené do PRV; LU souhlasí s podporou mladých zemědělců; LU by uvítalo větší možnosti paušálních (jednorázových) plateb v I. Pilíři; podporují navýšení rozpočtu s ohledem na stanovené cíle.

Maďarsko (HU) – **HU nesouhlasí s poklesem rozpočtu**; podporují externí konvergence, ale musí být nastaveny postupně vysoko nad průměrem; strategické plány neodpovídají logice přímých plateb a navíc je bude schvalovat EK, což je v rozporu se subsidiaritou; u zastropování je třeba zohledňovat pouze základní platbu; u PRV není zjevné, zda tam došlo ke zjednodušení; HU vyjádřilo pochyb nad vázanou produkcí.

Malta (MT) – MT zastává ponechání stávající úpravy vázané platby; externí konvergence dle MT neodpovídají reálné situaci; **MT nesouhlasí se snížením rozpočtu**, jelikož jím bude trpět nejvíc; **MT podporuje přesun mezi pilíři a platby ANC**.

Německo (DE) – DE vyžaduje u kondicionalit záruky a jistotu již v základním aktu, nikoli v delegovaném; dále navrhuje dobrovolné zastropování; DE nesouhlasí se zaváděním nástrojů pro řízení rizik; vázané platby podle DE narušují hospodářskou soutěž (nutné snížit alokace).

Nizozemsko (NL) – NL navrhuje vytvoření alternativy u kondicionalit pro ČS; NL postrádá rušení vázané platby (nedostatečná ambice; sdílení kompetencí je nespravedlivé; NL se domnívá, že ke zjednodušení nedošlo.

Polsko (PL) – PL je otevřeno diskuzi; **PL nesouhlasí se škrtý v obálce pro II. pilíř**; PL pokládá za nedostatečné kompenzace přímých plateb; PL se domnívá, že škrtý v SZP, široký okruh cílů, komplexní přístup k programování a další liberalizaci obchodní politiky v oblasti zemědělství nelze sladit se silným zaměřením na environmentální a klimatické cíle (ohrozí to konkurenceschopnost zemědělského sektoru); PL upozorňuje, že přesunutí odpovědnosti a administrativní zátěže na ČS bude vyžadovat přidělování nových zdrojů, včetně personálu; PL se obává (ne)vyváženého přístupu k provádění SP ve všech ČS; PL se domnívá, že propojení zúčtování přímých plateb s dosažením ročních prozatímních cílů nepřispívá k lepší orientaci SZP na výsledky; PL vítá důraz na ochranu životního prostředí a nový model implementace.

Portugalsko (PT) – externí konvergence musí být podle PT více ambiciózní; nutné je zjednodušení a subsidiarita, obdobně jako zvážení delegovaných aktů; PT navrhuje přezkoumat sektorové obálky SOT (dvojitě stropy); kondicionality přinesou dle PT administrativní zátěž – z tohoto důvodu by měla být navržena výjimka pro malé zemědělce.

Rakousko (AT) - návrh AT obecně považuje za dobrý základ pro jednání; krácení prostředků v druhém pilíři považuje ovšem za přehnané; v návrhu rovněž nespátřuje cestu ke zjednodušení, ale naopak vidí potenciál k posílení komplexnosti některých témat; také promítnutí principu subsidiarity do návrhu AT nevnímá; AT vítá ambice propojit SZP s ochranu životního prostředí, nicméně poukazuje na to, že zemědělcům jsou na jedné straně kráceny prostředky a na druhé se od nich požaduje plnění nových cílů; v neposlední řadě požaduje AT, aby instrumenty pro řízení rizik nemusely být povinně součástí národních plánů SZP, např. AT totiž disponuje vlastním funkčním systémem, ovšem mimo oblast zemědělské politiky.

Rumunsko (RO) – nedostatečná míra financování; nesouhlasí se zastropováním (znevýhodnění RO) – navrhují jeho dobrovolnost; podporují pokračování v externí konvergenci; podle RO není podpora pro mladé zemědělce dostatečná pro motivaci vstoupit do sektoru

Řecko (EL) – EL poukazuje na vyšší úroveň požadavků, ovšem při menším objemu prostředků; EL vyžaduje zachování stávající úrovně rozpočtu, jelikož se obává znárodnění této politiky; EL se rovněž obává disproporčních dopadů na zemědělce (v závislosti na velikosti), v důsledku čehož nevidí žádné velké zjednodušení; EL zásadně nesouhlasí se zohledněním pouze plochy a vyžaduje nalézt i jiná kritéria.

Slovensko (SK) – **SK navrhuje dobrovolné zastropování**, jelikož nezohledňuje strukturu ČS; SK vyžaduje vyšší flexibilitu u definice „skutečný zemědělec“; návrh na úrovni 90 % průměru v oblasti externí konvergence je podle SK nedostatečný; SK souhlasí se stávající úrovní pro vázané platby; **SK nesouhlasí s poklesem obálky pro PRV.**

Slovinsko (SI) - **SI nesouhlasí se snížením obálky na SZP** – zejména s krácením pro PRV; ES se domnívá, že **zmiňované flexibility neodpovídají povinné prvky jako eko-schéma nebo redistributivní platba**; přesun pravomocí (zrušení delegovaných aktů) na ČS se nejeví jako subsidiarita, natož jako zjednodušení; **SI vítá úpravu krizové rezervy, možnost upravit platby dle socio-ekonomických kritérií a podporuje opatření směrem k ochraně životního prostředí** (není ovšem zjevné, co bude započteno do 30% obálky); SI se obává, že nový IT systém, potřeba řešení oblastí ANC a poradenský systém přinese finanční zátěž.

Španělsko (ES) – ES se obdobně jako EL obává znárodnění SZP; ES klade důraz na environmentální závazky; ES se u přímých plateb obává zpoždění.

Švédsko (SE) – SE vítá zdůraznění výzkumu, vývoje a digitalizace; podporuje ambice pro životní prostředí a klima; SE by uvítalo ještě více cílených environmentálních plateb v II. pilíři; v zastropování vidí SE významnou administrativní zátěž (navrhlo by jejich dobrovolnost); SE není proti postupné konvergenci, avšak je nutné jí řešit komplexně, tj tak aby všechny ČS se přibližovaly průměru; SE vyžaduje efektivnější využití rozpočtu, jelikož prostředky v II. pilíři efektivněji napomáhají řešení plnění cílů.

9) Projednání v Parlamentu ČR:

10) Procedurální otázky: